

Υπεύθυνη χρήση αντιμικροβιακών φαρμάκων

συμβουλές για τους ιατρούς,
τους οδοντιάτρους και τους κτηνιάτρους

Οι εν λόγω οδηγίες καταρτίστηκαν για να σηματοδοτήσουν την Ευρωπαϊκή Ημέρα Ενημέρωσης για τα Αντιβιοτικά στις 18 Νοεμβρίου. Δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο της γενικής ιδέας «Μία Υγεία» και αποσκοπούν στην υποστήριξη των ιατρών, των οδοντιάτρων και των κτηνιάτρων στην καθημερινή άσκηση των καθηκόντων τους.

Τα αντιβιοτικά είναι ζωτικής σημασίας για τη θεραπεία και την πρόληψη της μετάδοσης των ασθενειών σε ζώα και ανθρώπους. Ωστόσο, κάθε φορά που χρησιμοποιούμε ένα αντιβιοτικό, αυξάνεται ο κίνδυνος το βακτήριο που προκαλεί τη νόσο να αναπτύξει αντοχή σε αυτό. Από τη στιγμή που τα βακτήρια αναπτύξουν αντοχή, το αντιβιοτικό είναι αναποτελεσματικό και δεν μπορεί πλέον να θεραπεύσει τη νόσο. Η ανάπτυξη νέων αντιμικροβιακών ουσιών συμβαδίζει με την αύξηση της αντοχής στις υπάρχουσες αντιμικροβιακές ουσίες. Η υπεύθυνη χρήση τους αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας σας και των οδηγιών ορθής πρακτικής. Βεβαιωθείτε ότι ακολουθείτε και τα δύο. Το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Οδοντιάτρων (CED), η Μόνιμη Επιτροπή Ευρωπαϊκών Ιατρών (CPME) και η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Κτηνιάτρων (FVE) στέκονται στην προστάθειά σας να σώζετε ζωές και να διασφαλίσετε ότι τα αντιβιοτικά θα παραμείνουν αποτελεσματικά σήμερα και στο μέλλον, ακολουθώντας τις παρακάτω συστάσεις:

► Χρησιμοποιείτε αντιμικροβιακά μόνο όταν είναι πραγματικά απαραίτητο και εξασφαλίστε ότι η εξέταση και η διάγνωση πάντα προηγούνται της συνταγογράφησης

Είναι σημαντικό να χρησιμοποιείτε αντιβιοτικά μόνον σε άτομα και ζώα άρρωστα ή σε κίνδυνο· περιορίστε την χρήση τους προληπτικά σε περιπτώσεις όπου ο κίνδυνος νόσου είναι δεδομένος και αποφεύγετε τη χρήση αντιβιοτικών ευρέος φάσματος, όπου είναι δυνατόν. Η συνταγογράφηση της σωστής δοσολογίας αντιμικροβιακών κατόπιν εξέτασης και κλινικής διάγνωσης είναι απαραίτητη και εξασφαλίζει ότι οι αντιμικροβιακές ουσίες παραμένουν αποτελεσματικές τώρα και στο μέλλον. Πάντα να αξιολογείτε και να καταγράφετε το τόσο αποτελεσματική ήταν η αγωγή μετά το πέρας της.

► Εντάξτε στη διαδικασία εξέτασης τις διαγνωστικές δοκιμές, συμπεριλαμβανομένων των δοκιμών ευαισθησίας

Μια διαγνωστική δοκιμή πριν τη συνταγογράφηση αντιμικροβιακών μπορεί να αποδειχθεί πολύ χρήσιμη για την ορθή διάγνωση. Ακόμη και αν η θεραπεία πρέπει να αρχίσει αμέσως, είναι πάντα σκόπιμο να κάνετε μια δοκιμή για να επιβεβαιώσετε την πρώτη απόφασή σας ή να μπορέσετε να αλλάξετε την αγωγή σύμφωνα με το αποτέλεσμα των εργαστηριακών ευρημάτων.

► Ενθαρρύνετε τους ασθενείς ή τους ιδιοκτήτες ζώων να ζητούν πάντοτε τη συμβουλή σας

Η κατάρτιση ενός αποτελεσματικού προγράμματος υγείας μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο εμφάνισης μιας νόσου και, ως εκ τούτου, την ανάγκη χρήσης αντιμικροβιακών. Η άμεση επικοινωνία με τους ασθενείς σας, τους συγγενείς τους ή τους ιδιοκτήτες ζώων θα σας βοηθήσει να τους ενημερώσετε για τη σημασία της πρόληψης, καθώς και για τους κινδύνους και τα μειονεκτήματα της χρήσης αντιβιοτικών. Πάντα να εξηγείτε στους ασθενείς σας και/ή τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τη φροντίδα τους πώς να χρησιμοποιούν τις αντιμικροβιακές ουσίες σωστά.

► Αποφεύγετε, όπου είναι δυνατόν, την εκτός εγκεκριμένων ενδείξεων συνταγογράφησης

Η χρήση αντιμικροβιακών ουσιών εκτός των κανόνων που καθορίζονται στην άδεια κυκλοφορίας τους μπορεί να προκαλέσει παρενέργειες και να θέσει σε κίνδυνο τους ανθρώπους και τα ζώα. Γι' αυτό θα πρέπει να αποφεύγεται κατά το δυνατόν. Όταν, για το συμφέρον του ασθενούς, δικαιολογείται η χρήση ενός αντιμικροβιακού εκτός εγκεκριμένων ενδείξεων, βεβαιωθείτε ότι διαθέτετε την έγκυρη συγκατάθεση των ασθενών και/ή των υπεύθυνων για τη φροντίδα τους και ότι επιβλέπετε στενά την περίπτωση.

► Κρατήστε κρίσιμης σημασίας αντιμικροβιακά ως έσχατη λύση

Ορισμένα αντιμικροβιακά όπως οι φθοροκινολόνες, οι κεφαλοσπορίνες τρίτης και τέταρτης γενιάς και τα μακρολίδια έχουν καταχωρηθεί από τον ΠΟΥ ως «κρίσιμης σημασίας αντιμικροβιακά» (CIA)¹. Βεβαιωθείτε ότι η συνταγογράφησή τους γίνεται κατόπιν δοκιμής ευαισθησίας, ως έσχατη λύση και μόνο κατ' εξαίρεση εκτός εγκεκριμένων ενδείξεων.

► Να είστε προετοιμασμένοι να υποβάλετε στοιχεία για τις συνταγογραφήσεις σας στις αρμόδιες εθνικές αρχές

Οι αρχές μπορεί να χρειαστεί να παρακολουθούν με ακρίβεια τα στοιχεία των συνταγογραφήσεων, ώστε να αξιολογούν τη χρήση των αντιμικροβιακών και την ανάπτυξη αντοχής σε αυτά. Να συνεργάζεστε με τις αρχές όταν σας ζητείται και πάντα να παρέχετε στοιχεία σύμφωνα με τον κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας σας και την εθνική νομοθεσία.

► Αναφέρατε τυχόν ανεπιθύμητες ενέργειες που υποψιάζεστε ότι προκαλούνται από αντιμικροβιακά

Όλοι οφείλουν να εργάζονται για να παραμένουν αποτελεσματικές οι αντιμικροβιακές ουσίες. Συμβάλετε κι εσείς διασφαλίζοντας ότι αναφέρετε τυχόν ανεπιθύμητες ενέργειες που προκαλούν τα αντιμικροβιακά, συμπεριλαμβανομένης και της έλλειψης αποτελεσματικότητας.

¹ Κατάλογος της ΠΟΥ για τα κρίσιμης σημασίας αντιμικροβιακά (CIA): http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/77376/1/9789241504485_eng.pdf?ua=1